

УДК 347.72.036(477)

Ю. Є. Кулік, магістрант
М. Г. Єщенко, ст. викладач, к.п.н

Донбаська національна академія будівництва і
архітектури, м. Краматорськ, Україна
nik@donnaba.edu.ua

КОРПОРАТИВНЕ УПРАВЛІННЯ В УКРАЇНІ: ПРОБЛЕМИ ТА ШЛЯХИ ЇХ ВИРІШЕННЯ

Вдосконалення системи корпоративного управління сприяє підвищенню ефективності організацій та розширенню їх доступу до зовнішніх джерел фінансування, що є однією з умов стійкого зростання економіки. Удосконалення системи корпоративного управління залишається одним із пріоритетних завдань, як на загальнодержавному рівні так і на міжнародному.

Ключові слова: корпорація, учасники відносин, корпоративне управління, корпоративні права, дивіденди, ефективність, проблеми корпоративного управління, шляхи подальшого розвитку.

Ю. Е. Кулик, магистрант
М. Г. Ещенко, ст. преподаватель, к.п.н

Донбасская национальная академия строительства и
архитектуры, г. Краматорск, Украина
nik@donnaba.edu.ua

КОРПОРАТИВНОЕ УПРАВЛЕНИЕ В УКРАИНЕ: ПРОБЛЕМЫ И ПУТИ ИХ РЕШЕНИЯ

Совершенствование системы корпоративного управления способствует повышению эффективности организаций и расширению их доступа к внешним источникам финансирования, является одним из условий устойчивого роста экономики. Совершенствование системы корпоративного управления остается одной из приоритетных задач, как на общегосударственном уровне, так и на международном уровне.

Ключевые слова: корпорация, участники отношений, корпоративное управление, корпоративные права, дивиденды, эффективность, проблемы корпоративного управления, пути дальнейшего развития.

Yu. E. Kulik MSc student
M. G. Yeshchenko, senior lecturer, Candidate
of Pedagogical Sciences

Donbas National Academy of Civil Engineering and
Architecture, Kramatorsk, Ukraine
nik@donnaba.edu.ua

CORPORATE GOVERNANCE IN UKRAINE: PROBLEMS AND WAYS OF THEIR SOLVING

Improving the corporate governance system contributes to improving the efficiency of organizations and expanding their access to external sources of financing, which is one of the conditions for sustainable economic growth. The improvement of the corporate governance system remains one of the priority tasks, both at the national level and internationally.

Keywords: corporation, participants of relations, corporate governance, corporate rights, dividends, efficiency, problems of corporate governance, ways for further development.

Актуальність теми дослідження: проблема корпоративного управління є актуальною для України, де здійснюються відповідні дослідження та розробки щодо її вирішення. Проблеми, які досліджуються в статті, зумовлені постановкою наступних завдань: здійснити аналіз дотримання основних правил учасників корпоративної діяльності; дослідити основні законодавчі акти; запропонувати шляхи підвищення ефективності корпоративного управління.

Метою дослідження є вивчення та узагальнення проблем корпоративного управління в Україні та шляхи їх вирішення.

Корпоративне управління підприємством це керівництво діяльністю підприємства, що здійснюється радами директорів і менеджерами вищої ланки з використанням певних методів, за допомогою яких встановлюють цілі свого бізнесу; керівництво в частині здійснення щоденних фінансових операцій; облік у своїй роботі позицій зацікавлених сторін; здійснення корпоративних дій відповідно до правил забезпечення надійності бізнесу і вимог нормативно-правових актів; захист інтересів клієнтів і партнерів [3].

Ефективне управління корпораціями дає можливість по новому займатися підприємницькою діяльністю, шляхом поліпшення фінансових результатів компанії за рахунок більш високої продуктивності (рентабельності), інвестиційного капіталу, мобілізація капіталу для швидшого виконання проектів, ніж конкуренти.

Критерії ефективного корпоративного управління можна розглядати двома загальними складовими: значна частка нематеріальних активів, що призводить до зростання вартості та інвестиційної привабливості на ринку; наявність гарантованого дисциплінарного контролю за роботою топ-менеджерів.

Ефективне корпоративне управління можливе шляхом компромісної домовленості між акціонерами, управлінцями та кредиторами. Акціонери зацікавлені в отриманні максимального сукупного доходу, шляхом отримання дивідендів та отримання доходів від зростання курсової вартості акцій. Менеджери вищої ланки зацікавлені в розвитку підприємства і максимізації реінвестування прибутку, що дає можливість здійснити кар'єрний ріст та підвищити власні доходи. Ефективність роботи найманих менеджерів визначається стабільністю роботи підприємства в цілому, тому вони намагаються підтримувати на підприємстві стійкий фінансовий стан та зміцнювати конкурентні позиції.

Отже, можна говорити про суперечність щодо розподілу прибутку і інших важливих питань учасників корпоративних відносин. Корпоративне управління має здійснюватися шляхом реалізації взаємодії акціонерів, правління зовнішніх інвесторів і кредиторів та збалансування їх інтересів.

Таким чином, становлення корпоративних відносин в Україні супроводжується виникненням ряду істотних проблем, серед яких можна виділити такі [1]:

- проблема системи корпоративного управління в сучасних умовах полягає в рівноважному розвитку українських підприємств з інтересами, повноваженнями та відповідальністю;
- проблема інформаційної відкритості компаній. Надлишкова відкритість може привести до витоку стратегічно важливої інформації, і навпаки закритість до шкоди інтересів акціонерів;
- українські акціонерні товариства на етапі свого становлення не в повній мірі сприймають сучасні тенденції розвитку корпоративного управління, засновані на побудові якісно нових взаємин суб'єктів корпоративного управління;
- акціонерні товариства слабо сприймають так звану «соціальну функцію» як необхідний елемент існування корпорацій;
- акціонерний капітал не став основним джерелом росту загальноукраїнського організованого фондового ринку;

– сучасний рівень українського законодавства в сфері корпоративного управління не повністю відповідає міжнародним стандартам. У ньому немає ефективно діючих норм, регулюючих відповідальність керівників корпорацій за свої дії на шкоду акціонерному товариству, закріплюючих відповідальність за зловживання акціонерів;

– наявність специфічних «тісних» відносин між керівництвом і власниками великих пакетів акцій. Формування такої структури акціонерного капіталу затвердило орієнтацію не на ріст капіталізації, а на збереження існуючих взаємин з підприємством.

Основними елементами ефективного корпоративного управління є [2]:

- корпоративна культура поведінки, зафіксована в стандартах ділової етики;
- стратегія розвитку корпорації;
- чітке розподілення прав та делегування повноважень;
- взаємодія між всіма учасниками корпоративних відносин;
- наявність ефективної системи внутрішнього контролю та безпеки;
- наявність ефективних умов стимулювання роботи менеджерів та інших співробітників: фінансових, соціальних, кар'єрних;
- наявність якісної системи інформаційних потоків в середині і ззовні компанії.

Основними напрямками розвитку системи корпоративного управління в нашій країні є [4]:

- 1) захист прав та інтересів акціонерів та забезпечення їх рівноправності;
- 2) удосконалення системи подання інформації та забезпечення прозорості діяльності корпорацій;
- 3) розподіл повноважень між органами управління;
- 4) визначення та врахування інтересів зацікавлених осіб;
- 5) формування та розвиток корпоративних відносин.

На шляху підвищення ефективності корпоративного управління в Україні вже здійснено перші кроки [5]. Зокрема, нещодавно запропоновано впровадження концепції так званого «незалежного директора» спостережної ради, яка є новою для всього українського корпоративного сектору.

Незалежний директор – це особа, незалежна від керівництва та основних акціонерів, яка може бути об'єктивною при оцінці ситуацій та неупередженою, є нейтральним представником акціонерів меншості та усіх зацікавлених сторін і діє лише в інтересах корпорації. Спостережна рада, що працює належним чином, здатна неупереджено консультувати, контролювати керівництво, виходячи з об'єктивної оцінки стану справ у компанії. Це спрацьовує навіть коли корпорацією управляє її найбільший акціонер. Незалежні директорії дають Спостережній раді змогу повною мірою здійснювати незалежний та об'єктивний контроль керівництва компанії [1].

Виходячи з вищесказаного можна говорити, що процес створення ефективної системи корпоративного управління в Україні та механізму їх функціонування в умовах глобалізації економіки, можливе за умов закріплення ідеї корпоративного управління в довгострокових програмах соціально-економічного розвитку, створення сприятливих умов корпоративного середовища, активне формування системи мікро- та макросередовища функціонування корпоративних відносин на інституційному та законодавчому рівнях.

Висновки. Виходячи з проведеного дослідження можна говорити, що корпоративне управління, це складний процес, який поєднує в собі організаційно-правові, економічні,

мотиваційні, соціально-психологічні та інші механізми. Воно охоплює всі сторони зацікавлені в розвитку корпорації, кожна з яких має свої інтереси.

Вдосконалення системи корпоративного управління сприяє підвищенню ефективності організацій та розширенню їх доступу до зовнішніх джерел фінансування, що є однією з умов стійкого зростання економіки. Удосконалення системи корпоративного управління залишається одним із пріоритетних завдань як на загальнодержавному рівні так і на міжнародному, проте вони мають бути розроблені з врахуванням інтересів всіх учасників.

Перспективи подальших досліджень. Крім вище перерахованих напрямків вирішення проблем корпоративного управління подальшого дослідження заслуговують такі його аспекти, як:

- посилення впливу держави на процеси корпоративного управління;
- збільшення відповідальності вищого керівництва передусім акціонерами;
- посилення ролі аудиторської діяльності управлінських органів корпорації;
- формування системи управління ризиками та ціла низка інших актуальних проблем.

Література

1. Венгер Л. А. Еволюція формування системи корпоративного управління: світовий досвід та українська практика. *Актуальні проблеми економіки*. 2017. Вип. 1. С. 67.
2. Грідчина М. В. Корпоративні фінанси (зарубіжний досвід і вітчизняна практика): навч. посіб. / Міжрегіональна академія управління персоналом. Київ: Алерта, 2007. 232 с.
3. Задихайло Д. В., Кібенко О.Р., Назагова Г.В. Корпоративне управління: навч. посіб. Харків: Еспада, 2010. 688 с.
4. Шихвердиева А. П. Корпоративне управління: навч. посіб. Київ. 2013. 92с.
5. Шеремет О. О. Удосконалення корпоративного управління. *Економіка України: Політико-економічний журнал*. 2014. Вип. 1. С. 32 – 37.